

MINUTENBLAD

DOSSIER No. OD 685

NAAM Arbeidersbeweging in Indonesie

17 Jun '47

AAN B:

Gaarne aanwijzing welke namen hiervan op kaart gebracht moeten worden. +/

ACD-4.

B. VII 11.47

ACD

*+/ Behoort niet op kaart
D VII 11/16.*

Gene C. H. W. I 3/10.

Gene C. H. W. I 29/7/53

Voor zover van de geagendeerde stukken (in dit OD geborgen) het schutblad aanwezig was dit vernietigd.

sept. '70.

ms

- Afschrift -

HOGE COMMISSARIAAT VAN
HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN
IN INDONESIE.

c.c. B.Z.

Djakarta, 14 Juni 1951.

/Dr.

No.: 25007/G.S.2781/3003.

Onderwerp: Vakcentrale.

Bijlage: 1.

VERTROUWEN.

Ik heb de eer Uwer Excellentie in aansluiting op mijn schrijven d.d. 31 Mei j.l., No. 23401/GS 2540/2718, betreffende de totstandkoming van een derde grote Indonesische Vakcentrale, hierbij aan te bieden een rapport van de Wnd. Commissaris te Bandung d.d. 7 Juni, waarin ditzelfde onderwerp wordt besproken. Daarnaast wordt de aandacht gevestigd op de opkomst van vakverenigingen op Islamietische grondslag. Dit laatste zal wellicht reeds als resultaat kunnen worden aangemerkt van de actie van Masjumi, van welke partij de laatste tijd grote activiteit uitgaat om te komen tot een krachtiger partijorganisatie en tot het versterken van haar invloed onder arbeiders en boeren.-

De Hoge Commissaris,
voor deze,
De Plv.Hoge Commissaris,
w.g. C.W.A.Schurmann.

Zijner Excellentie de Heer Minister
voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen,
te

's-GRAVENHAGE.-

MINISTERIE VOOR UNIEZAKEN EN OVERZEESE RIJKSDELEN

Afdeling **KABINET**

'S-GRAVENHAGE,

25 Juni

194/51

№ Lett. C 53/Vertr.

AAN:

de Heer Minister van Binnenlandse Zaken,
t.a.v. het Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst.-

ONDERWERP:

Vakcentrales in Indonesië.

Com 546 - 111680

Ik heb de eer U ten verfolge van mijn schrijven van 11 dezer Kabinet Letter O 49 een afschrift aan te bieden van de brief van de Hoge Commissaris van het Koninkrijk der Nederlanden in Indonesië van de 14de dezer No. 25007/G.S. 2781/3003, met bijlage, over het in hoofde dezes genoemde onderwerp.

BINNENL. ZAKEN
KABINET
INGEKOMEN
27 JUNI 1951

DE MINISTER VOOR UNIEZAKEN EN OVERZEESE RIJKSDELEN,
Voor de Minister,
De Secretaris-Generaal,

Wes - Ince

looo.

6.32
09.71 - 01.21

6.32
09.71 - 6.564.2
29 JUNI 1951
ACD/112731

NIET O.K.
ACD/vc
DAT: 19-51
PAR: 27

Schutblad is vernieuwd

R A P P O R T No. 11.

Onderwerp: Oprichting van de "derde"
Vak-centrale en het ontstaan
van vakverenigingen op Isla-
mistische grondslag.

Reeds enige tijd verschenen in de pers berichten omtrent de voorgenomen oprichting van een nieuwe vak-centrale, waartoe het initiatief uitging van de Centrale van Vakverenigingen, bekend onder de naam "Badan Serikat Sekerdja" (B.P.S.S.).

Een merkwaardige bijzonderheid was, dat deze berichten aanvankelijk slechts in de Nederlandse dagbladers verschenen. Eerst na de tot standkoming der hieronder besproken fusie interesseerde de Indonesische pers er zich ook voor.

Op 19 Mei 1951 kwam de fusie tot stand tussen

- a) b.g. B.P.S.S. van West Java,
- b) de Gabungan Serikat Buruh Indonesia (G.S.B.I.),
(een vereniging van arbeidersorganisaties te Djokja) en
- c) de Pusat Organisasi Buruh (P.O.B.), (een centrale arbeiders-
organisatie te Djakarta)

In de B.P.S.S. hebben zich 34 kleinere vakverenigingen georganiseerd, in de G.S.B.I. 10 en in de P.O.B. een dzz. onbekend aantal.

De nieuwe centrale, ook wel de "derde" genoemd, is volgens de woordvoerder van de B.P.S.S. niet anti - doch non-communistisch. Ze stelt de socialistische en democratische beginselen voorop en staat los van elke politieke partij. Zij zal slechts strijden voor de belangen van haar leden, zich afzijdig houden van internationale politiek en zich in geen geval aansluiten bij de W.F.T.U. of de I.C.F.T.U.. Door haar doelstellingen staat zij naast de twee overige, communistisch georiënteerde, vakcentrales die Indonesië kent, n.l. de Sobsi en de Sobri. (onder leiding van de partij Murba tijdens het arbeiderscongres, hetwelk in Februari van dit jaar te Bandung plaats vond, opgericht).

De derde vakcentrale heeft Bandung als plaats van vestiging gekozen.

De B.P.S.S. schijnt aan de fusie met de G.S.B.I. enige voorwaarden te hebben gesteld, hierop neerkomend, dat de fusie niet alleen tussen de B.P.S.S. en de G.S.B.I. dient te worden tot stand gebracht maar ook met andere bonden die hetzelfde standpunt innemen. Voorts zou de eis gesteld zijn, dat de G.S.B.I. gezuiverd zal worden van communistische elementen.

Hier en daar is ook in reeds bestaande vakorganisaties een streven merkbaar om zich los te maken van de invloed van de Sobsi; welk streven - v.z.v. dit beoordeeld kan worden - vnl. weerklank vindt in die streken waar de Magumi domineert, de Islam vuriger beleden wordt.

Aan het eind van het vorig jaar en in het begin van dit jaar werd reeds gerapporteerd, dat zulk een streven kenbaar was onder verenigingen van arbeiders, werkzaam bij de suikerfabrieken en het Tjirebonse; deze ontwikkelingen hebben evenwel nog niet tot afscheiding van de Sobsi geleid.

In dezelfde richting bewoog zich, de op religieuze grondslag opgerichte nieuwe vakvereniging van werknemers in de bergcultures. Oorspronkelijk meende men in planterskringen - die deze ontwikkeling vanzelfsprekend met meer dan belang stelling gadeslaan - dat de interesse door de arbeiders voor deze nieuwe vakvereniging getoond, hoofdzakelijk toegeschreven moet worden aan de aantrekkelijke lage contributies. Uit de ontwikkelingen van de laatste tijd mag naar dzz. mening wel geconcludeerd worden, dat de geconstateerde verschuivingen in de Indonesische vakverenigingswereld een diepere ondergrond hebben. In dit verband wordt gewezen op de persverslagen van het congres dat het Commissariaat West-Java van de Masjumi van 31 Mei t/m 2 Juni j.l. te Sukabumi hield. Volgens een eerder verschenen Aneta-bulletin zouden in West-Java sinds enige tijd afdelingen bestaan van de "Serikat Buruh Islam Indonesia" (Islamietische arbeidersbond) en de "Serikat Tani Islam Indonesia" (Islamietische boerenbond). Beide organisaties hebben hun hoofdbestuur in Djakarta en zijn te beschouwen als "autonome onderdelen" van de Masjumi. Het aantal leden van de S.B.I.I. zou ruim 10.000, dat van de S.T.I.I. ruim 300.000 leden bedragen, allen in West-Java.

De conferentie te Sukabumi besloot, dat de S.B.I.I. de enige arbeidersorganisatie is, die door alle Islamietische arbeiders dient te worden erkend, waarbij alle Islamietische arbeiders zich dienen aan te sluiten. Ten aanzien van de S.T.I.I. werd eenzelfde standpunt ingenomen.

De verdere groei en ontwikkelingen van deze arbeiders- en boerenbonden, op nieuwe leest geschoeid, georganiseerd volgens principes van de Islam, verdient alle belangstelling, aangezien zij een ernstige bedreiging vormt voor de bijkans monopolistische positie van de Sobsi van heden.

Ook de in het begin van de maand Mei te Bandung opgerichte nieuwe vakbond van textielarbeiders, zich noemende Serikat Buruh Textiel Baru, is ontstaan als reactie tegen de manipulaties van de onder Sobsi-leiding staande "Serikat Buruh Textiel"

Volgens de persberichten zouden een groot deel van de textielarbeiders in Bandung tot de nieuwe vakvereniging zijn toegetreden. Het programma van de S.B.B.T. omvat:

1. Versterking van de inwendige organisatie,
2. verbetering van het lot der arbeiders,
3. verdediging van de bestaande overeenkomsten tussen de voormalige Serbutti, thans S.B.Textiel, en de Pretex (vereniging van textielfabrikanten) en
4. contact met de textielarbeiders buiten Bandung.

Ofschoon aanvankelijk de oprichting van deze nieuwe vakbond door de Pretex met gejuich werd begroet, schijnt door de verzoenende houding, sedert door de - zich in zijn bestaan bedreigd voelende - S.B.Textiel aangenomen, de positie van de nieuwe vakorganisatie niet zo sterk meer te zijn.

De S.B.Textiel n.l. stelt zich op het standpunt, dat de Pretex slechts met haar dient te onderhandelen.

Bandung, 7 Juni 1951.
De Wnd. Commissaris,
w.g. Mr. G. J. A. Veling.

110546

Letter O 49. Vertrouwelijk

6.32
09.01-01.21
19 JUNI 1951
ACD/111600 AAN:

Onderwerp:

Totstandkoming derde grote Indonesische vakcentrale.

Schutblad is vernietigd

BINNENL. ZAKEN

KABINET

INGEKOMEN

13 JUNI 1951

de Heer Minister-President;
de Heer Minister van
Binnenlandse Zaken;
(t.a.v. het Hoofd van de
Binnenlandse Veiligheidsdienst)

gvt f 10/6

C

co 110546

Ik heb de eer U ten vervolge van mijn schrijven van 30 Mei jl. Kabinet Letter X 45 een afschrift aan te bieden van de brief van de Hoge Commissaris van het Koninkrijk der Nederlanden in Indonesië van de 31ste dier maand, no.23401/G.S. 2540/2718, over het in hoofde dezes genoemde onderwerp.

NIET O.K.
ACD/yc
DAI: 14-17
PAR: Rf

DE MINISTER VOOR UNIEZAKEN EN OVERZEESE RIJKSDELEN,
Voor de Minister:
De Secretaris-Generaal,

J. M. Kinn

HOGHE COMMISSARIAAT
VAN HET
KONINKRIJK DER NEDERLANDEN IN INDONESIE

Djakarta, 31 Mei 1951.

/Dr.

No. 23401/G.S. 2540/2718

Onderwerp: Totstandkoming derde grote
Indonesische Vakcentrale.

Ten vervolge op mijn schrijven d.d. 15 Mei j.l., Nr. 18456/G.S. 2184/2420, heb ik de eer Uwer Excellentie te berichten, dat de plannen van de B.P.S.S. (Badan Pusat Serikat² Sekerdja) om te geraken tot een derde overkoepelende vakcentrale, naast de SOBSI en de onlangs in het leven geroepen Sentral Organisasi Buruh Republik Indonesia (vide mijn nr. 17940/G.S. 2118/2322 d.d. 11 Mei 1951), inmiddels op 20 dezer zijn verwezenlijkt. De B.P.S.S., de G.S.B.I. (Gabungan Serikat Organisasi Buruh) en de P.O.B. (Persatuan Organisasi Buruh) hebben op die datum in een gezamenlijke conferentie een nieuwe overkoepelende vakcentrale gevormd, gebaseerd op socialisme en democratie, welke niet onder invloed zal staan van enige politieke partij. De nieuwe organisatie noemt zich niet anti-communistisch, doch wel non-communistisch.

Tijdens de conferentie lichtte Mr. Kusna Puradiredja dit laatste nader toe door te zeggen, dat de nieuwe centrale niet anti-communistisch zal zijn, doch tegen iedere stroming, welke de maatschappij schade berokkent.

Kusnan van de G.S.B.I. zeide, wijzende op de gunstige ontvangst, welke de plannen tot oprichting van deze centrale vooral in de "buitenlandse" pers, o.a. in de Nieuwsgier, te beurt was gevallen, dat zulks in verband stond met het feit, dat men in deze kringen de opvatting schijnt te huldigen, dat de nieuwe centrale ontstond met het doel het communisme in Indonesië te vernietigen. De nieuwe centrale is echter, aldus Kusnan, non-politiek en uitsluitend in het leven geroepen om de positie van de Indonesische arbeiders tegenover de internationale spanning en de binnenlandse verwarring te versterken.

Ten slotte moge ik, wellicht ten overvloede, Haar aandacht vestigen op een recent Aneta-bericht, volgens hetwelk de secretaris-generaal van de B.P.S.S., de heer Sumarno, tegen het eind van deze maand naar Genève zal vertrekken, teneinde de conferentie van de I.L.O. aldaar bij te wonen. Op weg daarheen zal hij in Karachi als waarnemer aanwezig zijn op de Aziatische regionale conferentie van de I.C.F.T.U.. Na de Geneefse conferentie is de heer Sumarno voornemens een oriëntatiereis door Europa en wellicht door de Verenigde Staten te maken.-

De Hoge Commissaris,
voor deze,
De Plv. Hoge Commissaris,
w.g. C. Schurmann.
(C.W.A. Schurmann)

Zijner Excellentie de Heer Minister
voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen,
te

's-Gravenhage.

MINISTERIE VOOR UNIEZAKEN EN OVERZEESE RIJKSDELEN

Afdeling KABINET.

'S-GRAVENHAGE, 30 Mei

194/ 51

Nr. Lett. X 45/Vertr.

ONDERWERP:

De strijd in het
Indonesisch vak-
verenigingswezen.

AAN:

het Hoofd van de Binnenlandse
Veiligheidsdienst.

Ik heb de eer U hierbij ter kennisneming
aan te bieden een op mijn Kabinet vervaardigde
aantekening nopens het in hoofde dezes ver-
melde onderwerp.

DE MINISTER VOOR UNIEZAKEN EN
OVERZEESE RIJKSDELEN,
Voor de Minister,
DE SECRETARIS-GENERAAL,

"Cd. Form dispositie
van de Minister".

J. W. K. ...

NIET O.Z.
ACD/42
DAT: 1/6-51
PAR: 1/27

6.32
af 1-01.28
2 JUNI 1951
ACD/110546

Schutblad is vernietigd

K A B I N E T

De strijd in het Indonesisch Vakverenigingswezen.

De sinds lang aan de gang zijnde strijd om de macht in het Indonesische vakverenigingswezen ontwikkelt zich tot een climax. In feite is deze strijd er één om de macht tussen de communistische, door haar lidmaatschap van de W.F.T.U. aan Moskou gesubordineerde SOBSI, een aantal onder invloed van de nog niet aan Moskou gesubordineerde communistische Partai Murba staande vakorganisaties en enige niet communistische vakcentrales.

De onder invloed van de Partai Murba staande vakorganisaties richtten tijdens een algemeen arbeiderscongres voor geheel Indonesië, dat van 6 - 11 Februari j.l. te Bandung gehouden werd, een nieuwe vakcentrale op, die blijkens een Pi-Aneta bericht van 30 April j.l. gedoopt werd met de naam SOBRI (Sentral Organisasi Buruh Republik Indonesia)[†] Genoemd, op initiatief van de Gasbrik (Vakcentrale van de communistische Partai Murba van Tan Malakka) belegd arbeiderscongres had tot doel te komen tot de oprichting van één alle vakorganisaties overkoepelende vakcentrale

Het congres werd bijgewoond door ruim 14 vakcentrales uitgezonderd de Sobsi, die in tegenstelling met de aanvankelijke berichten zich afzijdig hield en te kennen had gegeven, dat men slechts tot één grote vakcentrale zou kunnen komen, als alle andere vakbonden zouden worden ontbonden en de leden zich bij de Sobsi zouden aansluiten.

Bovendien zou de nieuwe eenheidsvakcentrale zich moeten aansluiten bij de door Moskou gecontroleerde W.F.T.U. (World Federation of Trade Unions) hetgeen voor vele vakcentrales een beletsel vormde.

Het viel op, dat de voornaamste woordvoerders tijdens het congres de leden van de Partai Murba Kobarsjih en Dr. Buntaran Martoatmodjo waren, respectievelijk Voorzitter van het voorbereidend comité en Voorzitter van het secretariaat van het executief van de Badan Permusjawaratan Buruh.

Voorts dat het vooraanstaande Murba-lid Sjansu Harja

Udaja tot voorzitter van het voorlopig bestuur en volgens bovengenoemd Pi-Aneta-bericht tot voorzitter van het definitieve bestuur werd benoemd. Genoemde Sjamsu Harja Udaja was in 1949 Secretaris-Generaal van de militante communistische door Tan Malakka opgerichte verzetsorganisatie in Oost-Java, de ~~Gambungan~~ (Gerilja) Pembela Proklamasi, terwijl de eveneens in het voorlopig bestuur zitting hebbende broer van Buntaran, Mr. Budiarto Martoatmodjo, ook tot de felle aanhangers van Tan Malakka behoorde.

Tot de toegetreden organisaties behoren de reeds eerder genoemde vakcentrale van de Partai Murba, de Bashri en tal van kleinere minder betekenisvolle organisaties, onder welke de P.S.B.I., de I.P.I., de Pebat, de Sarindo en de Sarikat Buruh Merdeka kunnen worden geacht onder invloed van de Partai Murba te staan.

De redevoeringen van bovengenoemde Kobarsjih en Buntaran waren anti-kapitalistisch en anti-imperialistisch. Kobarsjih gaf de Sobai de schuld van de splitsing in de vakbeweging, waardoor de nationale revolutie was benadeeld. Buntaran citeerde een toespraak van Hatta in Bandung, waarin deze zeide, dat de arbeiders in het huidige Rusland thans met volle kracht medewerken aan de opbouw van het land. Hij merkte op, dat dit inderdaad het geval was omdat de Russische regering uit volksleiders bestaat die anti-kapitalistisch en anti-imperialistisch zijn en een arbeidersideologie hebben.

In een onderhoud met één der redacteuren van de Preangerbode verklaarde Kobarsjih nog dat z.i. geen principieel verschil bestond tussen de Sobai en de nieuwe vakcentrale, omdat beide centrales gebaseerd zijn op het socialisme en consequent streven om het kapitalisme en imperialismen in de gehele wereld te vernietigen. Hij achtte alleen een verschil in werkwijze en tactiek aanwezig; terwijl het congres democratische wegen bewandelde om tot één vakcentrale te komen, gaf de Sobai duidelijk te kennen deze wegen niet te prefereren. Het op het congres aangenomen urgentieprogramma voor de nieuwe vakcentrale behelsde o.a. annulering R.T.C.-overeenkomst, oproep tot eenheid der arbeiders, intrekking stakingsverbod, naturalisatie van de vitale bedrijven, zoveel mogelijk *nationalistische*

arbeidersafgevaardigden in het parlement, zo spoedig mogelijk opname van Irian in de R.I., afschaffing van de Agrarische politiek, die de tani's benadeelt.

Hoewel uit het bovenstaande blijkt dat de nieuwe vakcentrale op dezelfde basis is gegrondvest als de Sobai n.l. anti-kapitalistisch en anti-imperialistisch, terwijl ook het urgentie-program veel punten van overeenstemming met dat van de P.K.I. en Sobai biedt, valt uit de uitlatingen van Kobarsjih en Buntaran af te leiden dat zij min of meer tegen de Sobai is gericht. De overheersende invloed van de Partai Murba in de deelnemende organisaties (de Wasbri is verreweg de belangrijkste) en het feit dat de vooraanstaande Murba-aanhangers Sjamsu Harja Udaja en Budiarto Martoatmodjo respectievelijk met de leiding en het secretariaat zijn belast wettigden het later door een Aneta bericht van 12 Mei j.l. bevestigd vermoeden dat de nieuwe organisatie een onder leiding van de Partai Murba¹⁾ staand geheel is.

Het opgegeven aantal leden ten bedrage van + 50⁰.000 is niet zo indrukwekkend als men bedenkt dat de Arbupri, de belangrijkste onderafdeling van de Sobai, volgens eigen opgave alleen al 875.000 leden heeft.

De betekenis van het desbetreffende A.N.P.-bericht nu is gelegen in de aankondiging dat t.a.v. de W.F.T.U. de nieuwe vakcentrale SOBRI meent, dat, aangezien zij de R.T.C.-overeenkomst niet kan accepteren, zij contact en samenwerking dient te zoeken met bedoelde wereldorganisatie.

Volgens de tot dusver geldende opvatting moest de Partai Murba gerekend worden tot de zgn. Trotskisten (nationaal-communisten). Hoewel het wel eens scheen dat samenwerking met de P.K.I. tot stand was gekomen, zijn de pogingen van de Tan Malakka-aanhangers om tot fusie van alle communistische partijen te komen gestrand op de weigering van P.K.I. en voor wat de vakbeweging betreft op die van de Sobai, terwijl de Murba op haar beurt niet voor een aansluiting bij de W.F.T.U. voelde.²⁾

Het feit nu dat de nieuwe Sobri verklaart contact te willen zoeken met de onder leiding van Moskou staande W.F.T.U. betekent in dit licht bezien een zo niet principiele

dan toch in elk geval tactische ommezwaai.

Mede in verband met de berichten uit Indonesië over de voorbereiding van een communistische "coup", zomede betrouwbare berichten over de mening daaromtrent van de Indonesische communisten hier te lande (waaruit ook blijkt het streven naar concentratie der extreem-linkse groepen) is het duidelijk dat dit een aanzienlijke versterking van de communistische bedreiging kan betekenen. In het verbond van de 17 linkse partijen, dat volgens bericht van de Hoge Commissaris door Moskou schijnt te zijn goedgekeurd, ja, waartoe het de Indonesische communisten zelfs schijnt te hebben opgewekt, zal het de communistische eenheid gemakkelijker vallen de leiding te krijgen. Af te wachten valt thans hoe de W.F.T.U. en de Moskou-communisten in het algemeen zullen reageren op deze toenadering.

De op het bovengenoemde arbeiderscongres aanwezige vakorganisaties B.P.S.S. (anti-communistische vakcentrale in West-Java van Mr. Juana Paradi-redja) en G.S.B.I. sloten zich om organisatorische redenen nog niet bij de SOBRI aan, aangezien deze, volgens de leider Kuanan, evenals de Sobri te veel naar Moskou richtte.

Volgens een Pi-Aneta bericht van 12 Mei j.l. doen beiden inderdaad pogingen om te komen tot de oprichting van een derde anti-communistische vakcentrale. De B.P.S.S. stelde daarbij de eis, dat de G.S.B.I. van communistische elementen diende te worden gezuiverd, voordat de fusie tot stand zou komen.

Deze nieuwe vakcentrale zal zich niet aansluiten bij de bestaande grote internationale centrales, de W.F.T.U. en de I.C.F.T.U., aangezien deze geleid worden door elementen die partij kiezen tussen het communistische en het Amerikaanse blok.

De bovengenoemde plannen tot fusie schijnen in de G.S.B.I. een scheuring te weeg te brengen.

Het bestuurslid Raturambi, die de fusieplannen in de weg stond, werd gedwongen ontslag te nemen, waardoor een breuk ontstond. Het bestuurslid Afandi (van de Serikat

Buruh Pegadaian) zomede Marseno (Serikat Buruh Radio Republik Indonesia) treden met hun bonden uit de G.S.B.I., evenals de afdelingen van de arbeidersorganisatie van het Ministerie van Voorlichting en de vakbond van ambtenaren van de dienst Sociale Zaken Oost-Java.

Ook Dr. Buntaran, Voorzitter van de Serikat Buruh Kesehatan, die kort geleden tot vice-voorzitter van de G.S.B.I. werd benoemd, schijnt van plan te zijn met zijn vakbond uit de G.S.B.I. te treden, hetgeen gezien de vooraanstaande rol die hij bij de totstandkoming van de Sobai heeft gespeeld, niet verwonderlijk is.

Hoewel de strijd in het vakverenigingswezen zich in Indonesië teespitst en de groeiende communistische invloed weerstanden oproept, blijkt uit het A.N.P.-bericht van 9 dezer, dat een nieuwe tertiaal-vakvereniging wordt gevormd, die nij deel uit wenst te maken van de SOESI (P.K.I.).

Het staat tot verheugenis dat de elementen, die niet van het communisme gediend zijn zich meer en meer tegen de steeds groeiende communistische invloed gaan verzetten. Afgewacht dient te worden of dit nog succes kan opleveren of dat de communistische invloed in het vakverenigingswezen al te ver is voortgeschreden.

29-5-'51.

Handwritten: **NEP**

BUREAU D		1.
Nummer:		
Datum:		19-6-47

JAVA EN MADOERA

Het eenheidsstreven van de arbeiders kwam wel bijzonder tot uiting bij de allerwege gevierde 1-Mei-viering.

Door de Republikeinsche Regeering was bepaald dat 1 Mei nog geen officieele feestdag was, doch dat een ieder in de gelegenheid moest worden gesteld, dezen dag te herdenken. Alle officieele regeeringskantoren was verzocht hiermede rekening te houden.

De "overwinningsdag der arbeiders" werd allerwegen gevierd, waarbij officieele regeeringspersonen veelal aanwezig waren en daarbij het woord voerden.

Te Malang voerde de republikeinsche gouverneur van Oost-Java het woord, te Kediri de resident en de regiments-commandant.

In algemeenen zin werd in toespraken, dagbladartikelen en radio-toespraken herinnerd aan den strijd van den arbeider tegen het kapitalisme en het imperialisme.

Eenige voorbeelden mogen hier volgen:

De republikeinsche burgemeester van Batavia, Soewirjo, sprak de verzamelde menigte toe, dat het zijn wensch was dat de arbeiderspartijen in Djakarta zich te alle tijde achter de republikeinsche regeering schaalden. Vechten kunnen wij niet, aangezien wij geen wapens bezitten, doch indien de Kaem Boeroeh zich steeds als een orgaan achter de Republiek schaaft, dan zullen wij zoo'n macht bezitten, dat de Nederlanders tenslotte toch wel moeten zwichten.

De aandacht verdient het, dat op dezelfde bijeenkomst door een Nederlander, lid der Progressieve Groep en in Nederlandschen Overheidsdienst, na enthousiast de "Merdeka-groet" gebracht te hebben en "Merdeka" te hebben uitgeroepen, in een lange redevoering aanspoorde tot de vorming van een socialistisch Indonesie.

Een vertegenwoordiger van Sin Min Hui wees er in deze 1-Mei-bijeenkomst op, dat Indonesische en Chineesche werknemers een eenheid moesten vormen om zich krachtig te kunnen verweren tegen de kapitalisten en imperialisten.

Een bijzondere belichting op deze 1-Mei-viering wordt nog geworpen door een bericht in de "Rakjat" van 3 Mei, dat op den avond van 1 Mei te Djakarta een bespreking werd gevoerd tusschen vertegenwoordigers van de "Boeroeh Indonesia" en Nederlandsche progressieve groepen, benevens de Algemeene Werknemers Associate (A;W.A.), o.a. bijgewoond door Boejoeng Salek van de Sobsi (Hoofdbestuurslid van de Indonesische Communistische Partij), Soepatna van de Sarboepri, Soepardjan van de Sarikat Boeroeh Minjak en Mr. J. de Graaf van de Progressieve Nederlandsche groep (dezelfde, die hier boven als spreker op de openbare bijeenkomst werd genoemd)

De A.W.A. is een voortzetting van het Nederlandsch Verbond van Vakvereeningen en momenteel nog niet in staat om op volle kracht te arbeiden, omdat er een groot tekort bestaat aan "kader", met de opleiding waarvan opnieuw moet worden begonnen.

Volgens de "Rakjat" boden de progressieve groepen zich aan om met man en macht te helpen aan den opbouw van de Republiek Indonesia en gaf de heer de Graaf den wensch te kennen gaarne namens de A.W.A. het a.s. Sobsi-congres te Malang te zullen bijwonen.

Ter

Ter gelegenheid van den 1-Mei-dag schreef de republikeinsche minister van Sociale Zaken mevrouw Mr. Maria Ulfah Santoso, dat de Indonesische natie niet zou toestaan, dat haar rijkdom en arbeidskracht misbruikt werden voor het welzijn van een kleine groep werkgemers.

Het Nederlandsche koloniale regiem deed niets voor den arbeiders (sic!-); slechts van een nationale regeering kon men vollen steun verwachten.

Te Jogjakarta werd een radiorede gehouden voor de arbeiders in het bijzonder en voor het geheele volk in het algemeen, waarbij werd geaccentueerd, dat het lot van den Indonesischen arbeider ten tijde van het Nederlandsche imperialisme arbarmelijk was. Zoolang het kapitalisme nog in de wereld heerschte, zou het lot der arbeiders niet beter worden. Daarom moesten de arbeiders van de geheele wereld zich vereenigen om hun idealen te verwezenlijken, te weten een socialistische en gelukkige wereld en maatschappij.

De radio-omroep "Voice of Free Indonesia" greep de viering van 1 Mei aan, om heftig tegen Nederland te keer te gaan en eindigde met de peroratie: "Arbeiders op de geheele wereld, vrijheidslievende menschen, begrijpt U het in hemelsnaam hoe in Indonesia vrede zal kunnen heerschen, wanneer zich nog Nederlandsche troepen in het land bevinden? Steeds zullen opnieuw gevechten ontbranden met deze fascistisch denkende imperialisten. Arbeiders op de heele wereld, versterkt uw gelederen tegen de imperialisten, opdat zoo spoedig mogelijk in de toekomst een democratische wereld zal worden bereikt".

Volstaan moge worden met de hier weergegeven karakteristiek van de 1-Mei-viering, waarbij vooral het uiterst linksch karakter van deze viering op den voorgrond treedt.

3.- Communisme en communistisch georiënteerde tendenzen.

Een versteviging van het communistisch front moet ongetwijfeld gezien worden in de hierboven reeds gesignaleerde fusie van Barisan Boeroeh Indonesia en Gasbi en Sobsi en het zenden van Sobsi-vertegenwoordigers naar de textielfabriek Plered. In dit verband moge verwezen worden naar Nefis-publicatie No.60 (blz.19), waar tot de conclusie werd gekomen, dat Sobsi, Sarboepri, Partai Boeroeh en Barisan Boeroeh als organen van de Partai Komunis Indonesia konden worden aangemerkt.

Ter gelegenheid van 1 Mei riep het Centrale Comité van de P.K.I. via de radio de arbeiders toe, dat de arbeiders de revolutie in een hooger fase moesten brengen en een Indonesische maatschappij scheppen, waarin geen plaats meer was voor kapitalisme en imperialisme. De revolutie zal nog steeds voortduren, totdat een gelukkige, rechtvaardige en welvarende maatschappij is verkregen. De kracht van de revolutie lag bij de arbeiders, de boeren en het leger, weshalve die groepen zich hun eenheid bewust moesten zijn; zonder die eenheid kon het doel niet bereikt worden.

In de "Bintang Merah" van 15 April wordt er op gewezen, dat de arbeidersstrijd politieke instrumenten moet benutten, aangezien het socialistisch program alleen kan verwezenlijkt worden, indien de arbeiders volledig de macht in handen hebben zonder haar te deelen met de bourgeoisie.

De strijd der arbeiders is er op gericht zich meester te maken van de politieke macht en haar te verdedigen in verbondenheid met de boeren.

Gewaakt moet worden tegen bepaalde vormen van reformisme, dat den strijdgeest zou kunnen dooven. Men moet de oorlogstrom blijven roeren in het verzet tegen het kapitalisme, totdat dit dood is.

Reformacties kunnen geen einde maken aan de uitzuiging door het kapitalisme; dit kan alleen door revolutionnaire actie.

Te Solo richtte Alimin zich tot den Indonesischen Typografenbond en zeide daarbij o.a., dat het volk zich niet meer ongerust moet maken over artikel 14 van de ontwerp-overeenkomst van Lingga Djati en over de uitvoering van de voorwaarden, doch wel voorzichtig en vol beleid moet zijn.

Dit advies werd door hem verduidelijkt met voorbeelden uit Rusland ten tijde der proletarische revolutie.

1 Mei sprak ook hij een groote bijeenkomst van arbeiders te Djocja toe en verklaarde:

"Op dezen overwinningsdag der arbeiders vieren wij ook de overwinning op onze overheerschers. De hechte band tusschen de jongeren, de arbeiders en de landbouwers vormt een krachtbron voor de revolutie. De Nederlanders trachten door economische infiltratie ons weer te overheerschen. Wij moeten een zijn en achter de Republiek staan en ons niet laten verblinden of bedriegen door het kapitaal."

Kenschetsend voor Alimin's ware bedoelingen met betrekking tot de nakoming van de door hem zoo warm verdedigde basis-overeenkomst van Lingga Djati is vooral zijn redevoering gericht tot het congres van spoorwegarbeiders te Solo op 25 April.

Nadat een vertegenwoordiger van de Sobsi verklaard had, dat de arbeidersstrijd gewoonlijk geen compromis kent, doch dat een compromis gesloten moest worden ten behoeve van den wederopbouw, zeide Alimin, dat het volgens zijn bevinding duidelijk was dat de Indonesische arbeiders volkomen klaar stonden tegenover de Nederlandsche interventie, welke zeer zeker niet alleen er een zal zijn op politiek gebied, doch ook op economisch terrein.

"De basis-overeenkomst is niet de sleutel tot...den hemel," aldus Alimin, "doch wel een goede sleutel ten behoeve van de voortzetting van den strijd."

"Het imperialisme wil ons verslinden met of zonder overeenkomst maar met deze basisovereenkomst willen de Nederlanders ons verslinden, doch wij zijn in een positie om hen te dwarsboomen, zoodat het mogelijk is die imperialisten den keel dicht te knijpen."

"Daar is bijvoorbeeld hun houding van hun eigendommen snel terug te vragen.

Zeker, vragen is gemakkelijk, maar degenen, die hebben te geven.....ja, dat is moeilijk."

De redactie van de "Pacific", aan welk blad het bovenstaande ontleend is, teekent hierbij aan: "In de eerste plaats moet aan eenige voorwaarden worden voldaan."

Het was op deze zelfde bijeenkomst, dat de vice-president der republiek, Moh.Hatta, verklaarde, dat de strijd der Indonesiers geen rassen-doch een klassenstrijd was.

Moet uit Alimin's woorden worden opgemaakt dat intusschen, door het op de lange baan schuiven van de besprekingen, zooveel tijd voor de organisatie van de arbeiders is gewonnen geworden, dat zij thans voldoende sterk georganiseerd zijn om zich tegen de uitvoering van de basisovereenkomst te verzetten ?

Het is wel typeerend, dat Moh. Hatta, de man, die op den achtergrond het verzet van de arbeiders tegen een onvoorwaardelijke nakoming van artikel 14 zou leiden, op deze bijeenkomst weer aanwezig was en het woord voerde.

Recente betrouwbare berichten melden, dat zoowel Alimin ald de bekende pembrontakanleider Soetomo zich thans te Batavia bevinden en contact met den minister-president Soetan Sjahrir hebben.

Bijzonder aandacht verdient vooral den laatsten tijd de radio-Gelora-Pemoeda, welke steeds meer een zwenking naar het communisme vertoont. De oude kapitalistisch-imperialistische wereld moet plaats maken voor een nieuwe socialistische wereld. Eigenaar van fabriek en onderneming worden als winst-najagers gekarakteriseerd.

"Alles draait om de arbeiders."

"De directeur wil natuurlijk den arbeider zoo weinig mogelijk loon betalen om zooveel mogelijk winsten te maken. Luisteraars, het is al wet, dat het kapitalisme hier niet naar willekeur zal kunnen handelen, aangezien wij thans georganiseerd zijn als nimmer tevoren. Om hun prijzen te kunnen handhaven hebben de kapitalisten zich vereenigd tot trusts, syndicaten en kartels. De B.P.M. b.v. en de Engelsche en Hollandsche kapitalisten vereenigden zich vroeger tot trusts, wanneer zij hun goederen verkochten aan Amerikaansche afnemers."

"Tengevolge van den oorlog zullen de kapitalisten zich niet meer kunnen vereenigen, daar de wereld steeds hogere loonen vraagt. De kapitalisten zijn egoïstisch, vooral wanneer het om afzetgebieden gaat. Daarom moeten wij eendrachtig zijn om het kapitalisme te weren, daar we anders weer uitgezogen zullen worden."

De welwillende houding van president Soekarno tegenover het communisme moge blijken uit de volgende merkwaardige woorden, door hem uitgesproken op de receptie-avond van het 3de IPI-congres (Studenten-congres) te Malang op 24 April j.l.

"Wanneer het recht aan banden wordt gelegd, ontstaat een beweging, die steeds groter zal worden. In 1926 brak de communistische opstand uit.

Mogelijk zijn er onder jullie familieleden, die gedurende die dagen door de Nederlanders naar Digoel werden verbannen of erger, opgehangen werden. Het was de Partai Nasional Indonesia (de partij van Soekarno ref.), die gedurende die dagen niet van wijken wist. In 1929 brak weer een opstand uit. Duizenden van onze leiders werden door de Hollanders naar Digoel verbannen. Maar nog wist ons volk niet van wijken."

En toen kwam het jaar 1945 en werd de vrijheid van Indonesia door ons geproclameerd. Lenin wordt door de Russen de groote generaal van de revolutie genoemd. Wie had ooit gedacht, dat tengevolge van de

tweede wereldoorlog Indonesia onafhankelijk zou worden ?"

"Lingga Djati is als een kapitaal, als een springplank om onzen strijd voort te zetten."

De verdere redevoering had hoofdzakelijk betrekking op het streven naar onafhankelijkheid van geheel Indonesie, de Malinogebieden inbegrepen, en vertoonde als zoodanig verder geen specifiek communis-tische trekken.

Als zijnde van meer lokaal belang en in verband met geboden bezuiniging werd deze publicatie slechts op beperkte schaal verspreid.

- 6 -

Het is echter tekenend, dat de Partai Nasional Indonesia, Soekarno's eigen partij, hier in één adem met de communistische opstand van 1926 genoemd wordt en ook Lenin weder naar voren wordt geschoven. Trouwens ook in zijn verdere redevoering heeft Soekarno nog gelegenheid de Russen als voorbeeld aan te halen.

Enige losse mededeelingen in bovenbedoeld verband mogen hier nog volgen.

In een door het hoofd der Indonesische Post-Telegraaf- en Telefoondienst gehouden redevoering ter gelegenheid van de officieele opening der republikeinsche buitenlandse zenders zeide deze functionaris o.m., dat verbinding werd gemaakt met amateurzenders o.a. afkomstig van San Francisco, Buenos Aires, Capetown, Londen, Moskou, Sjanghai en India. De opening van het internationale radiostation Delanggoe beteekende een groote vooruitgang in de revolutie.

Te Magelang werd een kadercursus geopend met als onderwysvak de "beginselen van het communisme!"

Vanaf 25 April geeft radio Besoeki dagelijks zanglessen, met de bedoeling het lied "de Internationale" algemeene bekendheid te doen krijgen onder alle lagen der bevolking.

ARBEIDERS EN BOEREN.

De leiders der Republiek Indonesia hebben na de troebele beginperiode spoedig ingezien, dat een goede "orde" het gezag der republiek in het buitenland zou verhoogen en zij hebben onmiddellijk aangestuurd op overkappende organisaties, die de talloze vereenigingen zouden samenbinden, en het is juist hierbij, dat het opvalt hoe in elke nieuwe Poesat of Centraal Komité van dergelijke organisaties telkens door de wol geverfde communistische propagandisten op den voorgrond treden en de leiding nemen.

De arbeidersorganisatie heeft dagelijks de volle aandacht van den reeds voor den oorlog om zijn ondergrondse activiteit bekend staanden communist Mr. Iwa Koesoema Soemantri, minister van Sociale Zaken in het eerste Kabinet-Sjahrir. Reeds op 15 September 1945 richt hij de Barisan Boeroeh Indonesia, het Indonesische Arbeidersfront op, volledig gesteund door de regeering. Van meet af aan beweegt dit zich onder het communistisch impuls, in syndicalistische richting, met uitzondering alleen van die onder-afdeelingen, waarin zich nog het gezag liet gelden van plaatselijke potentaatjes, terwijl voor elken arbeider min of meer de plicht bestond tot de organisatie toe te treden.

De belangrijkste rol van deze Barisan Boeroeh in de sociale revolutie was de overname en socialisatie in het eerste stadium van de door de Japanners beheerde ondernemingen en bedrijven, hetgeen binnen enkele weken over geheel Java was doorgevoerd.

Tezelfder tijd kwam ook het defensie-orgaan dezer partij tot stand, de Lasjkar Boeroeh, met als voornaamste taak "elk kantoor, elke fabriek moet een vesting vormen voor de verdediging van de onafhankelijkheid en van de belangen van de arbeiders."

Men oordeele niet lichtvaardig over dergelijke opdracht. Voor het tot stand komen der huidige demarcatielineen werden onder het mom van "verschroeiide aarde politiek" huizen, fabrieken en utiliteitswerken klakkeloos vernietigd, niet door de TRI, zooals al te vaak in de Nederlandsche voorlichting werd voorgesteld, maar door de arbeiders zelf, op last van hun bedrijfsraden. In deze belichting werd in Zuid-Bandoeng, Porong en Modjokerto de "aarde niet verschroeid" in de verdediging der onafhankelijkheid, maar werd veeleer "Kapitaal vernietigd" in een aanval van het wereldproletariaat.

In dit licht ook wordt de teruggave der eigendommen, zooals bepaald in Art. 14 der Ontwerpovereenkomst van Linggadjati, een volslagen fictie.

Aan deze arbeidersbeweging wordt in Januari 1946 een
-vrouwenorganisatie-

vrouwenorganisatie toegevoegd, de Barisan Boeroeh Wanita Indonesia, die, aanvankelijk voortbordurend op het Japansche bouwschema, thans van de P.K.I. uit met communistische beginselen wordt door- drenkt. Allereerg worden cursussen gehouden, waarbij een groote plaats wordt ingeruimd aan geromantiseerde levensbeschrijvingen van Marx, Engels, Lenin en Dimitroff. Bij de ontruiming van de Porong-delta werd door de Nederlandsche troepen een groote hoeveelheid aan communistisch propagandamateriaal aangetroffen, o.a. pamfletten en levensgroote portretten van Lenin. De Chineesche journalist Li Min treft in een militaire legerplaats, dicht bij het paleis van den president, groote olieverfschilderijen van Lenin en Stalin aan.

In Juli 1946 kwam het Concentratie-Organ van den Indonesischen Arbeidersstrijd tot stand (B.K.P.B.I.) als overkappende centrale.

Opehlijk is er nog geen sprake van invloed van de P.K.I.; toch werkt wel zeer illustreerend de bekendmaking van het hoofdbestuur van Partai Boeroeh Indonesia van Maart 1946:

"Hoe ook de organisatie der republiek is - zelfs al is zij zoo democratisch mogelijk - wanneer het eigendomsrecht op grond, fabrieken en bedrijven nog in individueele handen en het kapitaal nog individueel bezit is, zal dit kapitaal de arbeiders gekluisterd houden in banden van slavernij ... Wij arbeiders hebben de macht in handen genomen op de bedrijven, fabrieken en ondernemingen, die in het bezit waren van het buitenlandsch kapitaal. Deze macht behoort in onze handen. Daarom, Indonesische arbeiders, vereenigt U in de arbeidersorganisaties om de wereldbroederschap te verwerkelijken."

In het in Juni 1946 uitgegeven strijdprogramma stelt de P.B.I. zich op den grondslag van het socialisme van Marx en Lenin. Haar strijdmethode zal zijn "de klassenstrijd langs revolutionairen weg" (zie bijlage 2).

Met een dergelijk programma, waaruit de geest van Soemantri spreekt, moest de P.B.I., zoo ze niet reeds een communistische mantelorganisatie was, vrij spoedig in het vaarwater der P.K.I. komen. In Mei 1946 werd de P.B.I. omgezet in de Gaboengan Sarekat Boeroeh Indonesia (GASBI), terwijl in Augustus 1946 een federatie van landelijke arbeidersbonden werd opgericht in de Gaboengan Boeroeh Vertikaal.

In November 1946 komt eindelijk de SOBSI tot stand, de Sarekat Oemoem Boeroeh Seloeroeh Indonesia, de groote fusie van arbeiders en vakvereenigingen, welke thans 28 vakvereenigingen omvat met een totaal van 1.250.000 leden. In het bestuur namen onmiddellijk zitting de communisten SETIADJID en S.K. TRIMOERTI. Zeer recent werd Setiadjid voorzitter van de Partai Boeroeh Indonesia.....

Een geheel analoge ontwikkeling heeft ook de boerenorganisatie doorgemaakt, zooals zij thans culmineert in "SARBOEPRI", d.i. Sarekat Boeroeh Perkaboenan Repoebliek Indonesia, onder voorzitterschap van den hooger reeds herhaaldelijk genoemden Drs. Maroeto DAROESMAN, ondervoorzitter van de communistische partij.

-Naast-

Naast hem namen zitting in het bestuur de communisten Coerdian en Boejoeng Saleh.....

Ook hier nemen dus weer leiding de vertrouwde uitgezonden der communistische partij, die, na aanvankelijke infiltratie, het succes der organisatie voor zich opeischen, zoodra deze omvangrijk genoeg is om het tegen welke reactie ook te kunnen opnemen. Boejoeng Saleh legt een schaamteloze bekentenis af in de "Bintang Merah" van 4 April 1947:

" In de achter ons liggende tijden heeft de "partij" hulp verleend aan de Sobsi en de Barisan Tani Indonesia, doch dit geschiedde uitsluitend door het Centraal Comité P.K.I. en dit voorbeeld is niet door alle sectie- en ondersectie comité gevolgd. Alle partijleden moeten om zich heen zien naar het bestaan van nog niet in een organisatie opgenomen arbeiders. Bij het aantreffen daarvan moet men in samenwerking met de plaatselijke afdelingen der SOBSI tot oprichting van een organisatie overgaanPractische hulp bij de uitvoering moet verleend worden door de P.K.I.-sectie en onder-sectie-comités'.....De afdeling "voorlichting" moet zoo mogelijk berusten bij een lid van de partij (P.K.I.) want als anderen de voorlichting verzorgen, valt het resultaat meestal tegen.Zoo staat het ook met de boeren-organisaties. En dit te meer, wijl men in deze kringen reeds de S.T.I.I. (Sarikat Tani Islan Indonesia) kent, welke voor het meereendeel bestaat uit menschen met een bourgeois-geest en geleid wordt door personen, die verdeeldheid onder de tani's willen brengen."

Het bovenstaande, een illustratie der communistische werkmethoden, is wel een bewijs, dat de groote organisaties als Sobsi en Sarboepri, alsmede de boeren-organisaties in feite reeds on-officieele organen van de communistische partij geworden zijn. Slechts vanuit dezen gezichtshoek wordt de houding der Sobsi tegenover art. 14 van Linggadjadi duidelijk: zij volgde daarin getrouwelijk op het advies der P.K.I.

Ook van internationaal standpunt bezien is de SOBSI een typisch communistische organisatie geworden, die zich moeite geeft buitenlandsche verbindings te krijgen met uiterst links georiënteerde groepeerings. In Nederland vooral met de E.V.C. en het N.V.V., waarmede zoodanige overeenstemming schijnt te bestaan, dat gezamenlijke congressen en dgl. in uitzicht gesteld werden, ook op oogenblikken, dat de geheele voorlichtingsdienst der Republiek heftig tegen Nederland en zijn bewoners te keer ging.

De SOBSI heeft thans vertegenwoordigers in Amerika, Australië en Engeland en inspireert een in Londen door de "Daily Worker" op groote schaal uitgegeven weekblad ter verspreiding in de Angelsaksische landen.

Van actueel interesse is hierbij de Vereeniging van Arbeiders in de olie-industrie (Sarekat Boeroeh Minjak), aangesloten bij de SOBSI. Op 11 April 1947 uit zij haar verlangen om vertegenwoordigers in de commissie ter uitvoering van art.14 van Linggadjadi te hebben.

In de leiding van den Dienst der Oliebedrijven dienen progressieve en revolutionnaire personen te zitten, terwijl de S.B.M. moet worden erkend als de eenige organisatie van arbeiders in de olie-industrie, die het recht heeft om de arbeiders te vertegenwoordigen.

Op 18 Mei 1946 verklaart het hoofdbestuur der bij de SOBSI aangesloten Sarekat Boeroeh Goela (Suikerarbeiderscentrale) dat "de kapitalistische stroomingen vernietigd moeten worden en dat alleen socialistische leiding in het bedrijfsleven kan aanvaard worden".

Typ.: TV.
Coll.: